

Οι νέοι ενεργειακοί δρόμοι

Κυρίες και Κύριοι,

Η ενέργεια, η προστασία του περιβάλλοντος και η βιώσιμη ανάπτυξη έρχονται σήμερα στο παγκόσμιο προσκήνιο ως οι μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα. Στο σύνθετο ενεργειακό παζλ έρχεται να προστεθεί η διαρκής αύξηση των αναγκών μας σε ενέργεια. Εκτιμάται ότι **η παγκόσμια κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας το 2020 θα είναι κατά 50% υψηλότερη από τα επίπεδα του 1995, ενώ αντίστοιχα η ζήτηση ενέργειας θα αυξηθεί κατά 65%.**

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναδείξει –πρώτη από όλες τις παγκόσμιες δυνάμεις- την καταπολέμηση των επιπτώσεων του φαινομένου του θερμοκηπίου, καθώς και την διασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας ως πρώτη προτεραιότητα της ενεργειακής της πολιτικής. Ήδη από το 2007 προωθεί σειρά συγκεκριμένων μέτρων, όπως αυτά έχουν καταγραφεί στους στόχους της στρατηγικής **20-20-20**. Η στρατηγική αυτή επιδιώκει έως το 2020 να επιτύχει τη μείωση των εκπομπών CO² κατά 20%, την αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας κατά 20% και την αύξηση συμμετοχής των ΑΠΕ στο 20% της τελικής ενεργειακής κατανάλωσης. Παράλληλα, η ΕΕ έδωσε έμφαση στην προώθηση μέτρων που αποσκοπούν στη διαφοροποίηση των πηγών και οδεύσεων εισαγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου.

Στο πλαίσιο αυτό η χώρα μας, χάραξε και υλοποίησε τα τελευταία χρόνια μια εξωστρεφή, δυναμική και ισορροπημένη ενεργειακή πολιτική, βασισμένη στις αρχές της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής ενέργειας. Μια πολιτική, η οποία στηρίχθηκε:

- **στην ενίσχυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας**, πετυχαίνοντας τον τριπλασιασμό της εγκατεστημένης ισχύος σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας,
- **στην Εξοικονόμηση Ενέργειας**, με την προώθηση μέτρων εξοικονόμησης τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα,
- και βεβαίως στην εφαρμογή μιας **δυναμικής διπλωματίας των αγωγών.**

Επιτρέψτε μου, λόγω και του χαρακτήρα του σημερινού συνεδρίου, **να επικεντρωθώ στον τομέα των διεθνών ενεργειακών αγωγών**, του οποίους προωθήσαμε, με αποφασιστικότητα και όραμα για το μέλλον. Ακολουθήσαμε την τάση της σύγχρονης εποχής δίνοντας έμφαση στην προώθηση των ενεργειακών επενδύσεων. Ακολουθήσαμε τα βήματα της Ευρώπης θέτοντας τις επενδύσεις σε ενεργειακές υποδομές ψηλά στην ατζέντα. Θυμίζω ότι η ΕΕ, ανταποκρινόμενη στο ύψος των περιστάσεων, αποφάσισε να δεσμεύσει έως και **€5 δις. για την ενίσχυση των ενεργειακών της υποδομών**, μέσω του **Ευρωπαϊκού Ενεργειακού Προγράμματος Ανάκαμψης**, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του περασμένου Μαρτίου.

Για την Ελλάδα, η νέα αυτή ευρωπαϊκή πολιτική ήταν μια πρόκληση και μια σημαντική ευκαιρία. Ακολουθώντας μια συγκροτημένη πολιτική θέσαμε τις βάσεις για το αύριο. **Αξιοποιήσαμε** τη γεωστρατηγική θέση της χώρας μας. **Αναβαθμίσαμε** τις σχέσεις μας με γειτονικές χώρες. **Δημιουργήσαμε** τις προϋποθέσεις για μια Ελλάδα διεθνή ενεργειακό κόμβο. **Πρωθήσαμε** το σχεδιασμό και την υλοποίηση διεθνών ενεργειακών αγωγών καίριας σημασίας για την εξασφάλιση της ενεργειακής επάρκειας, όχι μόνο της Ελλάδος αλλά και της υπόλοιπης Ευρώπης.

Και γίνομαι πιο συγκεκριμένος:

- **Αγωγός φυσικού αερίου South Stream:** Τον Απρίλιο του 2008 υπογράψαμε τη διακρατική συμφωνία μεταξύ Ελλάδας-Ρωσίας για την κατασκευή αγωγού διαμετακόμισης φυσικού αερίου εντός της ελληνικής επικράτειας που θα αποτελεί τμήμα του ευρύτερου ενεργειακού αγωγού South Stream. Το Μάιο του 2009 υπογράφηκε συμφωνία στο Σότσι της Ρωσίας για τη σύσταση της ελληνο-ρωσικής εταιρείας, με έδρα την Αθήνα, η οποία θα σχεδιάσει, θα κατασκευάσει και θα διαχειρίζεται τον αγωγό.

Πετύχαμε μια πολύ σημαντική συμφωνία, η οποία διασφαλίζει τα ελληνικά συμφέροντα, σε αντίθεση με ό,τι ακούγεται από ορισμένες πλευρές σήμερα. **Η έδρα της κοινοπραξίας του South Stream θα βρίσκεται στην Αθήνα**, η δε συμμετοχή του ελληνικού δημοσίου, μέσω του ΔΕΣΦΑ στην εταιρία κατασκευής και εκμετάλλευσης του αγωγού θα είναι **50:50**. Με τη συμφωνία που υπογράψαμε διασφαλίσαμε τον πλήρη ισομερή έλεγχο της Ελλάδος σε αυτή την επένδυση, αναδεικνύοντας τη χώρα μας σε διαμετακομιστή του ρωσικού αερίου προς τη δυτική Ευρώπη. Το ότι η Ρωσία συνεργάζεται και με την Τουρκία στο συγκεκριμένο project, προκειμένου ουσιαστικά να μειώσει τη διαμετακομιστική της εξάρτηση από την Ουκρανία, δεν επηρεάζει σε καμία περίπτωση τη θέση της χώρας μας.

- **Αγωγός διασύνδεσης φυσικού αερίου Τουρκίας-Ελλάδας-Ιταλίας (ITGI).** Το Νοέμβριο του 2008 έγιναν τα εγκαίνια του τμήματος που συνδέει την Ελλάδα με την Τουρκία. Η απόφαση της χώρας μας να συμμετέχει τόσο στο South Stream όσο και στον ITGI ενισχύει την προσπάθεια μας για διαφοροποίηση των πηγών και των οδούσεων ενέργειας. Όπως υπογράμμισε τον Απρίλιο του 2008 και ο εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο αγωγός South Stream θα μας δώσει αέριο από παραδοσιακές πηγές εισαγωγής αλλά μέσω εναλλακτικών οδούσεων, ενώ ο ITGI θα επιτρέψει την πρόσβασή μας σε νέες πηγές αερίου.
- **Αγωγός φυσικού αερίου Ελλάδας-Βουλγαρίας** που συνδέεται με τον αγωγό ITGI. Υπογράψαμε τον Απρίλιο του 2009 Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας με το οποίο, μεταξύ άλλων, τίθενται οι βάσεις για την κατασκευή του παραπάνω αγωγού. Μάλιστα, δίνεται η δυνατότητα διασύνδεσης με τα συστήματα φυσικού αερίου της Ρουμανίας και της Ουγγαρίας, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε ακόμα πιο

αποτελεσματικά μια πιθανή κρίση εφοδιασμού, ανάλογη με αυτή που ζήσαμε τον περασμένο Ιανουάριο.

Ο αγωγός αυτός είναι ιδιαίτερης στρατηγικής σημασίας καθώς, εκτός από το ότι **δίνει πρόσβαση στα αποθέματα αερίου των ευρωπαϊών γειτόνων μας, μπορεί να εξελιχθεί με την αξιοποίηση των υφιστάμενων υποδομών του Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (Ρεβυθούσα) ως πύλη εισόδου αραβικού Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου** σε αγορές που σήμερα εξαρτώνται σχεδόν μονομερώς από τις εξαγωγές της Gazprom. Το σχέδιο αυτό δεν προέκυψε από παρθενογένεση αλλά από πρωτοβουλία της Ελλάδος και συνεχή διαπραγματεύση σε διμερές, περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Στηρίξαμε ενεργά τα ελληνικά συμφέροντα, αξιοποιήσαμε τις ευκαιρίες, ανοίξαμε νέους δρόμους και εύχομαι ειλικρινά η νέα κυβέρνηση να πράξει το ίδιο.

Πήραμε πρωτοβουλίες, διεκδικήσαμε πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις, συμμετείχαμε ενεργά στη διαδικασία σύνταξης του Ευρωπαϊκού Ενεργειακού Προγράμματος Ανάκαμψης. Αν δεν το κάναμε αυτό δε θα διασφαλίζαμε τη χρηματοδοτική υποστήριξη της Ένωσης τόσο στο τμήμα του ITGI που συνδέει την Ελλάδα με την Ιταλία, όσο και για τη διασύνδεση των συστημάτων φυσικού αερίου Ελλάδας-Βουλγαρίας. **Το 1/3 του συνολικού κόστους του αγωγού θα χρηματοδοτηθεί από την ΕΕ.**

Αν σερνόμασταν πίσω από ατζέντες και πρωτοβουλίες άλλων δεν θα είχε συσταθεί **τον Ιούνιο του 2008 η ελληνο-ιταλική κοινοπραξία**, με έδρα την Αθήνα, για την κατασκευή και εκμετάλλευση του τμήματος του ITGI που θα συνδέει την Ελλάδα με την Ιταλία. Ούτε θα είχαμε εξασφαλίσει την κάλυψη **του 25% του τελικού κόστους** του υποθαλάσσιου αγωγού από το Ευρωπαϊκό Ενεργειακό Πρόγραμμα για την Ανάκαμψη.

Εάν ακολουθούσαμε παθητικά τις στρατηγικές άλλων δεν θα είχαμε **μειώσει την εισαγωγική μας εξάρτηση από τη Ρωσία στο 65% από το 80%** της τελικής μας κατανάλωσης, μέσω της λειτουργίας του Ελληνο-Τουρκικού αγωγού τον οποίο εγκαινιάσαμε τον Νοέμβριο του 2007.

- **Και έρχομαι στον αγωγό πετρελαίου Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη.** Ένα ακόμα εθνικής σημασίας έργο το οποίο προωθήσαμε ενεργά λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιβαλλοντικές παραμέτρους.

Μεσολάβησαν 14 ολόκληρα χρόνια από τη σύλληψη της αρχικής ιδέας ως την υπογραφή της Διακρατικής Συμφωνίας το 2007. Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας φρόντισε να προωθήσει το έργο στην πράξη. Τον Ιανουάριο του 2008 υπογράψαμε στη Σόφια τη συμφωνία μετόχων του αγωγού που ιδρύει τη διεθνή εταιρεία του έργου. Στη συνέχεια, εξασφαλίσαμε τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας στην κατασκευή του

έργου, μέσω της ενίσχυσης της Επιτροπής τοπικών παραγόντων, η οποία παρακολουθεί στενά την εξέλιξη του έργου και γνωμοδοτεί επί των μελετών. Θέσαμε σε λειτουργία διυπουργική επιτροπή για την παρακολούθηση και την επίσπευση των εργασιών κατασκευής και λειτουργίας του έργου λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ελπίζω η νέα κυβέρνηση που προέκυψε από τις εκλογές, η οποία **ως αντιπολίτευση είχε ψηφίσει τη συμφωνία για το Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη**, να συνεχίσει χωρίς αμφιταλαντεύσεις την ίδια πορεία, παρά τα ερωτήματα που δημιουργήθηκαν προεκλογικά. Το ίδιο φυσικά ισχύει για ολόκληρη τη στρατηγική μας σε σχέση με τους αγωγούς, η οποία χωρίς αμφιβολία έχει υπηρετήσει τα εθνικά μας συμφέροντα και γι' αυτό αγκαλιάστηκε και από αναλυτές και πολίτες που δεν ανήκουν στο χώρο της ΝΔ. Κάποιες πρόχειρες και κομματικά χρωματισμένες σκέψεις που διατυπώθηκαν τις τελευταίες μέρες **μόνο ερωτηματικά προκαλούν για τη σκοπιμότητα και τη σοβαρότητά τους**.

Κυρίες και κύριοι,

Η ενεργειακή ασφάλεια είναι ίσως το πιο σύνθετο ζήτημα που καλούνται να αντιμετωπίσουν κυβερνήσεις και διεθνείς παράγοντες σήμερα και συγχρόνως το μεγαλύτερο γεωστρατηγικό παιχνίδι των επόμενων 50 ετών. Οι κλιματικές αλλαγές, η συνεχής αύξηση της ζήτησης σε ενέργεια, οι σύνθετοι διπλωματικοί χειρισμοί που απαιτούνται, δημιουργούν μια μεγάλη πρόκληση για το μέλλον. Οι χρονιές που ακολουθούν προμηνύονται ιδιαίτερα δύσκολες. Η πρώτη μεγάλη παγκόσμια δοκιμασία έρχεται τον επόμενο μήνα, **στη Σύνοδο της Κοπεγχάγης**, όπου οι κυβερνήσεις θα κληθούν να δεσμευθούν για την μείωση των εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου.

Η Ελλάδα από την πλευρά της πρέπει **να παίξει ακόμα πιο ενεργό ρόλο στην παγκόσμια ενεργειακή σκηνή**. Οι βάσεις έχουν τεθεί, αλλά χρειάζεται επιμονή και προσπάθεια, ώστε να προχωρήσουμε δυναμικά μπροστά. Αυτό ισχύει τόσο για την προσπάθειά μας να συγκλίνουμε με την ευρωπαϊκή στρατηγική του 20-20-20, αντιμετωπίζοντας αποτελεσματικά τις προκλήσεις για της κλιματικής αλλαγής, όσο και για τη διπλωματία των αγωγών.

Στην πατρίδα μας συχνά γίνονται ερωτήσεις για **προγράμματα που προωθούν γειτονικές χώρες**. Δεν είναι στο χέρι μας να ενθαρρύνουμε ή να εμποδίσουμε τέτοιες πρωτοβουλίες. Στο χέρι μας είναι να είμαστε παρόντες στη διπλωματία των αγωγών, γιατί έτσι υπηρετούμε τα γεωστρατηγικά και οικονομικά συμφέροντα του τόπου.

Τα επόμενα χρόνια θα είναι ιδιαίτερα κρίσιμα για την ολοκλήρωση των μεγάλων ενεργειακών διασυνδέσεων της χώρας μας. Προτεραιότητά μας θα πρέπει να είναι:

- Η ολοκλήρωση του ζωτικής σημασίας **αγωγού Μπουργκάς-Αλεξανδρούπολη** που μας εξασφαλίζει μια επιπλέον δίοδο μεταφοράς πετρελαίου. Πέρα από τα προφανή γεωπολιτικά πλεονεκτήματα που αποκτά η χώρα μας από τον αγωγό αυτό, η ολοκλήρωσή του θα ενισχύσει την περιβαλλοντική ασφάλεια της ευρύτερης περιοχής, μειώνοντας τον κορεσμό των Στενών του Βοσπόρου, ως φυσικής διόδου εξαγωγής πετρελαίου.
- Η προώθηση της **ιδέας να αποτελέσει η χώρα μας πύλη διόδου του υγροποιημένου φυσικού αερίου** στις αγορές της Βαλκανικής και της κεντρικής Ευρώπης. Η πρόσφατη κρίση Ρωσίας-Ουκρανίας ανέδειξε την ανάγκη για την ύπαρξη επαρκών αποθηκευτικών χώρων για φυσικό αέριο. Οι δεξαμενές αποθήκευσης φυσικού αερίου της Ρεβυθούσας βοήθησαν στην επιτυχημένη αντιμετώπιση της πρόσφατης κρίσης Φυσικού Αερίου του περασμένου Ιανουαρίου. Για την αντιμετώπιση αυτή λάβαμε δημόσια συγχαρητήρια από τους εταίρους μας στην ΕΕ και από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Μετά την πρόσφατη αναβάθμισή της, η Ρεβυθούσα αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες εγκαταστάσεις LNG της Ε.Ε. Πρέπει να επιταχύνουμε την κατασκευή μίας τρίτης δεξαμενής αποθήκευσης LNG που θα αυξήσει τη χωρητικότητα της Ρεβυθούσας.

Η ανάγκη επέκτασης της χρήσης LNG είναι επίσης ευρωπαϊκή προτεραιότητα, στο πλαίσιο της πρότασης της Επιτροπής για τη σύνταξη ενός Ευρωπαϊκού Σχεδίου Έκτακτης Ανάγκης (**EU Emergency Plan**) για την Ασφάλεια του Εφοδιασμού της Ένωσης Ε.Ε. με Φυσικό Αέριο. Η Ελλάδα μπορεί και πρέπει αν παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση.

- Η ταυτόχρονη προώθηση του **South Stream και του ITGI**, προκειμένου να υλοποιηθεί το όραμα για μια Ελλάδα ενεργειακό κόμβο της νοτιοανατολικής Ευρώπης. Προκειμένου να αξιοποιήσουμε με συνέπεια και μεθοδικότητα τις νέες ευκαιρίες που ανοίγονται στο πεδίο της ενέργειας.

Η ενέργεια είναι μια πρόκληση και συνάμα για ευκαιρία για το αύριο. Θέσαμε τις βάσεις για μια Ελλάδα πρωταγωνιστή στις διεθνείς εξελίξεις στον τομέα αυτό. Καταφέραμε να συνάψουμε σημαντικές συμφωνίες με στρατηγικούς εταίρους εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρέπει να μείνουμε παρόντες στη διπλωματία των αγωγών. Οι προκλήσεις δε σταματούν εδώ. Νέες και δυσκολότερες ακολουθούν. Η προσπάθεια δεν τελειώνει. Απαιτείται συνεργασία, αποφασιστικότητα και δυναμισμός. Ακολουθήσαμε μέχρι σήμερα μια ισορροπημένη προσέγγιση στη διεθνή ενεργειακή σκακιέρα. Εύχομαι και ελπίζω να συνεχιστεί η προσπάθεια αυτή και η Ελλάδα του αύριο να μας κάνει περήφανους στον τομέα αυτό.